

workmates norge-palestina

Arbeidsfolk forandrer verden العالم يغيرون العمل
 kontonummer 1503 48 67175

Faglig kamp under israelsk okkupasjon

Ei fortelling om folkelig og faglig standhaftighet og et solidaritetsprosjekt som tar form.
 Rapport fra solidaritetsbesøk hos New Unions 24. - 29. oktober 2014

Det drar seg til.

Det har vært spent på Vestbredden lenge. Siden Gaza-krigen og brenninga av en ung palestiner har spenninga bare økt. Konfrontasjoner, settlerangrep, arrestasjoner skjer daglig. Okkupanten, kolonimakta og apartheidregimet Israel strammer kvæleretaket. Jerusalem er i ferd med å koke over. Mange snakker om den tredje intifada. Reaksjonene på brenninga av den palestinske ungdommen i sommer har vært voldsomme. Situasjonen sammenlignes med hvordan den var i 1948, da staten Israel ble oppretta. Folk sier at både Israel og palestinske myndigheter (PA) har mista kontrollen og begge frykter oppstand. Flere mener at utfallet av Gaza-krigen har forpurra Israels planer og at Israel frykter en ny intifada. Etter Gaza-krigen skjer nå den største konfiskeringa av landområder siden 1967. Det første målet nå er å etnisk renske Jerusalem og gjøre byen til jødisk hovedstad, deretter fordrive beduinene fra områdene i øst og sør, for så å annexe C-områdene (annektere og ulovlig innlemme store deler av Vestbredden) til Israel. Vi blir fortalt at Israel allerede har begynt å etablere israelske institusjoner her. Israels taktikk er å splitte palestinerne og å isolere palestinerne hellige steder, som det som nå foregår på Haram al-Sharif. (Tempelhøyden)

For å få kontroll på den voksende oppstanden er metoden å pågripe folk, og unger og ungdom blir arrestert og sperra inne. Detainees (internerte) og fanger kalles "de levende martyrene". Antallet fanger er ikke kjent, men økende. Fengsling foregår daglig, og i stort antall. Under skjerpa forhold blir en stor del av de innsatte pågrepet av "sikkerhetsmessige grunner", de settes i administrativ forvaring, uten lov og dom. Det er nå 16 detainee centers (forvaringssentre). Etter Gaza-krigen fengsles palestinerne for 6 måneder av gangen, uten å få vite hva de er fengslet for. Det hevdes også at fanger blir brukt som prøvekaniner for medisiner. Besøk fra slektninger er sterkt regulert, og besøkstillatelse blir ofte ikke gitt. Det foregår også elektronisk signalforstyrking for å hindre de innsattes mulighet for kommunikasjon.

Faglig kamp

Dagliglivet er prega av stor dramatik, og angår alle. Hvem som helst kan bli ramma når som helst. Men den faglige kampen fortsetter, må fortsette. Livet må gå sin gang. Folk må leve og spise, og arbeid og lønn er grunnleggende for å overleve. New Unions stevner fram sjøl om motsetningene skjerpes. De har som mål å organisere arbeidsfolk, få grasrota til å stå sammen, utvikle motstandskraft og kampkraft og gi folk stolthet og håp for framtida. New Unions vil slåss for bedre forhold. De kjemper samtidig en motstandskamp, de vokser i organisering og styrke og brer seg utover hele Palestina.

Det å være fagorganisert i Palestina er ikke det samme som å være fagorganisert i Norge.

Følgende historie gir et bilde på hvor vidt forskjellige våre to virkeligheter er: En gruppe unge arbeidere i et C-område møter norske fagorganiserte som er på studietur, og de spør: "Do you have settlements and settlers in Norway?" Svaret på dette er sjølsagt nei. De unge palestinerne kan ikke fatte dette, det er helt ubegripelig for dem: "What??!! You don't have settlers?? Then how can you work??"

Under besøket fikk vi bekrefte og forsterka inntrykket av hvilke konsekvenser manglende arbeidslovgiving har både for arbeidere og faglig virksomhet. Betingelsene og begrensningene for faglig kamp er viktige å forstå og de rammene de må operere innfor gjør at vi må tenke annerledes enn vi er vant til.

Det er særlig tre viktige forskjeller:

- Det finnes ikke noe system med tariffavtaler, landsdekkende eller bransjevis. Og ikke noe som tilsvarer vår hovedavtale, ingen forhandlingsinstitusjon. Tillitsvalgte har i praksis ingen plattform, verken på arbeidsplassen eller i fagbevegelsen. For å få sine rettigheter er arbeiderne enten henvist til godvilje fra den enkelte arbeidsgiver, eller de må kreve dem gjennom domstolene med dom i arbeidsretten. De må ha det motet det tar å konfrontere arbeidsgiver gjennom rettsystemet og reise sak når arbeidsgiver ikke forholder seg til de få rettighetene de faktisk har. Det er en komplisert prosess fordi rettssystemet og arbeidsdomstolene ikke fungerer og bistand fra advokater er begrensa.

- Det finnes ikke noe lovfesta eller tariff-festa sikkerhetsnett. Arbeiderne er også her avhengig av sine arbeidsgivere. Arbeidstakeres helse og sikkerhet er basert på om arbeidsgiver tegner forsikringer. HMS-bestemmelser har ingen hørt om. Uten forsikringer har de ikke lønn ved yrkesskade eller sykdom.

- En annen stor forskjell er kontraktør-systemet: En arbeidstaker ansettes ikke direkte i virksomheten, men av en mellom-mann eller kontraktør, som beriker seg sjøl på bekostning av arbeidslønna. Altså en slags offentlig ansettelsespolitikk basert på arbeidsformidling som gjelder som en alminnelig ordning over hele, både overfor palestinske og israelske arbeidsgivere. Systemet virker mer utbredt nå enn ved tidligere besøk.

Det virker som det har skjedd forverring siden vi sist besøkte NU. Vi hører nå at arbeidstakere ofte må underskrive en erklæring på at de fraskrive seg alle rettigheter og ikke vil stille krav eller reise sak hvis de i det hele tatt skal få arbeid. Vi hører også at det har blitt vanlig med arbeidskontrakter på bare 6-måneders varighet. De opplever også økende problemer med kontraktørene

Et annet eksempel på forverring er forholda ved Workers Crossing (arbeiderovergangen) ved Tulkarem, som flere kjenner fra studieturer. Den har skifta karakter fordi Israel nå har revet ned alt stålet og alle båsene er borte. Nå opererer de med bare ett høl i gjerdet, hvor trengselen er stor for å komme seg gjennom og inn i skæningområdet på den andre sida. De sier at dette har forverra forholda betraktelig, siden det køsystemet som tross alt var der nå er borte.

Den faglig-politiske situasjonen - en kamp på tre fronter.

Det er ingen enkel sak å drive faglig virksomhet i et land under okkupasjon. I kampen er det mange motstandere. For det første kampen **mot israelske myndigheter** som, foruten å være okkupantmakt, heller ikke håndhever sitt eget lovverk om at israelsk arbeidslov skal gjelde i Israel, i alle israelske bedrifter og for alle israelske arbeidsgivere.

Palestinere bosatt i Israel opplever apartheidpolitikk og diskriminering på jobben. Å diskriminere er en del av irraelsk politikk, ulike rettigheter for "arabere og jøder" er det mange eksempler på. Vi møter to kamerater fra Histadrut som tilhører en etablert opposisjon i organisasjonen. Opposisjonen består av palestinere fra "48-området" (palestinere bosatt i Israel) og medlemmer av Israels kommunistiske parti. De forteller: Etter Gaza-krigen er det en markant økning av rasisme og fascisme i Israel. Fascistiske grupper jobber for å mobilisere på arbeidsplassene for å få sparka arabiske arbeidstakere. Dette gjør ikke Histadrut noe med. Men kommunistene i Histadrut jobber for å reise denne saka. De starter nå en kampanje for å forene krefter mot fasciseringa av det israelske samfunnet, og mobiliserer særlig israelsk arbeiderklasse. Men de jobber også i forhold til all den diskrimineringa palestinske arbeidstakere opplever i Israel, både palestinere innafor "48-området", men kanskje særlig palestinske bygningsarbeidere fra Vestbredden, med hensyn til lønn, rettigheter og sikkerhet. De oppgir at det jobber ca 50 000 palestinere fra Vestbredden i Israel, som har lovlige arbeidstillatelser.

Men ikke alle arbeidere fra Vestbredden er lovlige. Et stort antall - vi hører anslag på 40 - 50 000 - er illegale arbeidere, og kommer seg over til Israel utenom de mange arbeiderovergangene. Ali, som er en ulovlig bygningsarbeider, forteller: Det finnes mange veier inn i Israel for en som vil jobbe ulovlig, og de finner en ny vei hver gang de skal over "grensa". Ali har flere ganger gått 10 km i kloakkrør, eller stua sammen med tre andre i bagasjerommet på en bil og smugla over. På grunn av anstrengelsene blir de ofte i Israel i 2-3 måneder i slengen. Hvis de blir tatt blir de først banka grundig, så bøtelagt og fengsla inntil 3 måneder - første gang. Ved gjentakelse venter verre reaksjoner. Mens de er i Israel bor de på arbeidsplassen. Av redsel for å bli tatt er det problematisk å gå i butikken og skaffe seg mat. Arbeidsdagen er 9-10 timer, og de jobber sammen med israelske og afrikanske jøder med helt andre betingelser. De får

ikke alltid betaling, og den "lønna" de får, får de i kontanter. Det er en mafia som organiserer bruken av ulovlig palestinsk arbeidskraft. De er ulovlige, men alle veit om at denne virksomheten eksisterer, og tillater den ved å se gjennom fingra. Under Gaza-krigen ble alle de ulovlige samla opp og frakta til Vestbredden. Israelske myndigheter vet hvor de kan finne dem. De blir også brukt som treningsobjekter av den israelske hæren, hvor "fanging av arabere" er en treningsaktivitet for soldater under opplæring.

For det andre foregår det en kamp **mot israelske arbeidsgivere** som skviser palestinerne og utbytter palestinere som billig arbeidskraft. De utnytter at de er avhengige av arbeid og ikke har noe å leve av hvis de ikke får beholde jobben.

Et eksempel fra Belgaz (tidligere Sol Ol) i Geshori industrielle sone ved Tulkarem illustrerer poenget: Arbeiderne som streika for rettigheter og bedre forhold i 2010 oppnådde 90 % av krava sine ved streiken. Men nå kommer de ikke videre. Arbeiderne trekker seg fra kamplinja, de er redde, de tør ikke reise sak og blir også betalt av arbeidsgiver for å innordne seg. Arbeidsgiver deler også opp fabrikkene i A, B og C-områder, med vanntette skott mellom, sånn at ingen skal ha oversikt over hva som foregår innafor de forskjellige seksjonene. Arbeiderne skal ikke snakke med hverandre, og de hindrer folk å ta kontakt med foreninga. Produksjonen fører til store helseskader. Det er stadig forbrenninger, ofte skjer det dødsfall i forbindelse med jobb, og de er uten forsikringer.

I møte med arbeidsgiver har klubblederen fått sparken. Derfor har de nå en jobb å gjøre med å gjenopprette tilliten mellom fagforeninga og arbeiderne, og å få arbeiderne tilbake på kamplinja. Kampen er å få israelsk lov til å gjelde alle.

Arbeid for israelske arbeidsgivere er særlig følbart i C-områdene, for mange jobber i de industrielle koloniene i randsona mot Israel. De får bedre betalt her enn i palestinske bedrifter, men får ikke de rettighetene de har krav på i henhold til israelsk lov. Et økende problem er at arbeidstillatelser bare blir gitt i 6 måneder av gangen, og de fornyes bare hvis folk "oppfører seg ordentlig" og ikke lager noe trøbbel.

Men alle vi snakker med som jobber for israelske arbeidsgivere i koloniene eller de industrielle sonene støtter **boikott**, selv om det koster dem jobben. Det er fordi boikotten fjerner grunnlaget for settlerne. De vil ikke at etterkommerne deres skal fortsette å leve under samme elendige vilkår og bebreide dem for at de ikke gjorde noe for å få slutt på ufrihet og undertrykking.

For det tredje må de leve med **en ineffektivt og sendreiktig palestinsk administrasjon, uten penger, underordna en okkupert stat og** prisgitt internasjonal giverglede. Sjølstyremyndighetene (PA) har gitt løfter om en helhetlig arbeidslov siden 2000, men den blir stadig utsatt. Den skulle vedtas i år, men Gaza-krigen kom i veien. Lov om minstelønn på 1450 shekel (kr 2600) pr. måned ble vedtatt gjeldende fra 1. januar 2013, men blir ikke satt ut i livet. Palestinske arbeidsgivere forholder seg ikke til loven. Loven sier videre at alle arbeidstakere skal forsikres, men ingen får lønn under sykdom eller yrkesskade, ingen pensjon eller foreldrepenger. Loven dekker ikke arbeidsløshet.

De kommenterer loven fra PA som blei bebuda tidligere i år, som skulle samle alle eksisterende unions og sette forbud mot etablering av nye. Denne loven oppfatter de som et forsøk på å gjenopprette kontrollen med all faglig virksomhet, en kontroll de nå er i ferd med å tape. Men framdrifta blei stoppa av de politiske enhetsforhandlingene og krigen i Gaza. Loven er nedprioritert og satt på vent inntil videre.

Etter at vi kom hjem kunne vi lese i nyhetene hva slags vilkår som kan bli opposisjonelle faglige aktivister til del. Torsdag 6. november arresterte det palestinske politiet presidenten i Union of Public Employees (offentlig ansatte) og Unionens visepresident i Ramallah. Dagen etter utstedte den palestinske presidentens kontor en erklæring som fastslo Union of Public Employees ikke er en "juridisk enhet", og forseгла kontoret deres i Ramallah. Et ytterligere antall representanter for forbundet har blitt pågrepet de siste to dagene. Påskuddet er deres økende protester og aktiviteter for å forsvare rettighetene til offentlig ansatte, og at de krever tilbakeholdt lønn. Forbundet er ikke en del av NU's organisasjon, men viser likevel en skremmende utvikling for det interne demokratiet og organisasjonsfriheten innad i Palestina.

New Unions på den faglig-politiske arenaen.

De forteller oss at PLO til nå har strømlinjeforma den faglige politikken via de politiske partiene, og alle politiske partier har hatt sine fagbevegelser som de har styrt og dominert fra toppen. Fagorganiserte med

demokratisk innstilling, som ønska en medlemsstyrt grunnplansorganisering, fikk nok av denne politiske overkjøringa, og det førte til dannelsen av NU. NU har som mål å være tydelige pådrivere på de store faglig-politiske spørsmåla.

Sjøl om okkupasjonen skaper store problemer med å rekruttere den enkelte arbeidstaker, opplever de at de blir godt mottatt og får stor støtte. Det som blir fagforeningas viktigste oppgave er å holde løpende foredrag for arbeidere og medlemmer for å fortelle dem om hvilke rettigheter de har, og gi dem advokatbistand og hjelpe dem når de vil reise saker overfor arbeidsgiver. Men problemet er at arbeidsdomstolene ikke fungerer. Den stiller ingen krav til en maksimal grense på tid for når en sak skal være behandla. Derfor arrangerer NU demonstrasjon utafor rettslokalene en gang i måneden. De oppsøker også familier og gir dem hjelp ved arbeidsulykker. Historier vi hører igjen og igjen handler om arbeidsgivere som ikke forsikrer sine ansatte, og når ulykka er ute og ved sjukdom er det ingen lønn å få.

Status for bygginga av New Unions som en landsomfattende faglig sammenslutning er nå i slutfasen. De har oppfylt de krava som myndighetene setter. Bare noen små tekniske detaljer gjenstår før de kan registreres som General Trade Union. Derfor fikk de ikke gjennomført planen sin om en stor stiftelseskongress i høst, men må utsette den til en gang på nyåret. Årsaken er sendretthet fra Ministry of Labour, arbeidsdepartementet i den palestinske politiske administrasjonen. Det innebærer at 3 tidligere registrerte foreninger må foreta nytt valg av ledelse. Ledelser sitter i 2 år, og på grunn av sommel fra myndighetene er valgperioden utløpt, og de må sende ny rapport om hvem som er valgt. Alle pengene deres går til registrering, og de registrerer stadig nye foreninger. Det er det aller viktigste nå. De har to avdelinger i Gaza, en for Construction Workers (bygningsarbeidere) og en for Fishermen (fiskere).

Utviklinga av solidaritetsprosjektet

Overskrifta over solidaritetsprosjektet vårt er: Arbeiderklassens kamp er den samme over hele verden. Bare tidspunkt i historia, sted og sosiale betingelser er forskjellige.

Det er forskjeller. Men det er også likheter. Vi opplever at arbeidsfolks grunnleggende erfaringene er de samme som dem vi kjenner. Vi kjenner palestinske arbeidsfolk igjen fra oss sjøl. Og vi kjenner igjen de samme utviklingstrekkene i den økonomiske liberalismen, sjøl om de uttrykker seg litt annerledes i Palestina.

NU vil lære og inspireres av Norge. Etter mye prat har vi nå virkelig gjort ideen vår om å trykke opp Harald Berntsens artikkel "Developing of a Modern Trade Union", om utviklinga av norsk fagbevegelse, som gave til New Unions. Artikkelen er en forkorta utgave av Haralds pamflett "Tilbake til start", utarbeida spesielt for palestinske forhold og oversatt til arabisk, og rikt illustrert med bilder fra Arbeiderbevegelsens arkiv. Før vi reiste bestilte vi trykking av 1000 eksemplarer i en printshop i Ramallah. Det blei overrakt under stor høytidelighet, og det ble mottatt med storm. "Vi setter stor pris på gaven, og den er veldig viktig for oss. Artikkelen viser at grunnlaget vårt er felles. Og vi kjenner igjen våre egne palestinske erfaringer fra den norske historia. Arbeiderklassens språk er kampens språk, det er også våre felles erfaringer. Kvinnenes innsats i den faglige kampen har vi også til felles. Dette heftet vil bli viktig i den opplæringa av våre nye tillitsvalgte som vi nå står foran, og de norske erfaringene er det første de vil lære".

Det tar tid å utvikle et samarbeidsprosjekt som dette. Det viktigste hinderet er språket. De fleste snakker ikke annet enn arabisk, og få kan uttrykke seg på engelsk, sjøl om vi oppfatter at de forstår mye eller noe av det vi sier. Men vi har etter en del prøving og feiling funnet en kommunikasjonskanal som vi synes fungerer bra. Likevel har det skjedd masse siden vi starta samarbeidet for ett år sida. Vi er imponert over framgangen deres fra siste besøk, og vi får stadig bekreftelser på at organisasjonen er seriøs, og at prosjektet vårt er genialt. Vi opplever også at prosjektet betyr veldig mye for dem. Som vår venn Jamal sa til oss: Dere utfordrer dem, og det bidrar til at de skjerper seg for å gjøre sitt beste.

Den mottakelsen vi fikk da vi ankom NU-kontoret i Tulkarem var formidabel. Vi ble møtt av 60-70 folk, tillitsvalgte og ledelse, representanter fra alle avdelinger nord på Vestbredden, for å hilse oss velkommen. De sørlige avdelingene var forhindra fra å komme på grunn av problemer med å reise. Mottakelsen var overraskende og overveldende, noe som viser hvor stor pris de setter på samarbeidet og den internasjonale oppmerksomheten. Dette ga også NU's leder Abu Umar uttrykk for i sin velkomsttale. Under hele besøket og videre diskusjoner om samarbeidet vårt kommer det tydelig fram at vi har sammenfallende syn på hva solidaritet er, hvilke arbeidsmetoder som er riktige og hva samarbeidet skal handle om, og vi har nå en samarbeidsavtale som begge parter er enige i.

Arbeidet videre, så langt vi ser det nå, vil gå to veier:

- Studieturer, branch-to-branch contact

Vi jobber med sikte på studietur med headinga "arbeidsfolk møter arbeidsfolk", helt konkret "construction workers meet construction workers" på nyåret, Neste trinn å invitere palestinske arbeidere til Norge. Vi vil bruke bygningsarbeiderturen som eksempel, og utvide studieturvirkosomheten etter dette

- Training courses, capacity building

For di NU vokser og etablerer nye foreninger, har de mange nye folk som skal lede de ulike foreningene og lokale ledda. Medlemmer og ledere i NU har mye og lang erfaring med faglig arbeid, mange av dem fra PGFTU, men mangler skolering og organisatoriske kunnskaper Dette er en prioritert oppgave for dem. Behovet for en opplæring er stort, de trenger vanlig fagforeningskunnskap, som administrasjon, økonomi, hvordan drive ei fagforening. De har diskutert opplæringsprogram grundig, og har utarbeida et forslag basert på deres behov og en skisse fra oss, som vi nå skal jobbe videre med. Planen er å starte i januar.

Dette skal bli spennende og givende. Dette er solidaritetsarbeid på sitt beste, vi ser fram til fortsettelsen!

November 2014

Odd, Ronny, Thomas, Kjersti

workmaters norge-palestina og Palestinakomiteens Faglige Utvalg

Bli med! Ta kontakt:

Kjersti	kjer-n@online.no	99 57 98 18
Thomas	tgronn@gmail.com	41 62 45 28
Janne .	janne.hegna@musikerorg.no	41 32 76 14
Ronny	ronny.kristiansen@fellesforbundet.org	99 42 98 14

Vi svarer gjerne på henvendelser og kommer gjerne på besøk!

Mer lesestoff, tidligere artikler om arbeidsforhold og bygging av New Unions:

<http://palestinakomiteen.no/wp-content/uploads/2012/10/i-arbeid-for-okkupanten-med-bilder.pdf>

<http://palestinakomiteen.no/wp-content/uploads/2014/03/NU-fagforening-in-the-making-1.pdf>

<http://palestinakomiteen.no/wp-content/uploads/2014/08/faglig-kamp-i-okkupert-palestina.pdf>

<http://palestinakomiteen.no/wp-content/uploads/2012/10/streika-i-tulkarem-A4.pdf>

Palestinakomiteens Faglige Utvalg

www.palestinakomiteen.no

